

gen Maade gaa an, at Barnet den eneste Dag gaar i Skole, Dagen derefter er fri for Skole, derefter igjen begynder paa sin Skolegang o. s. v.; thi det er den fordelvelligste Maade, hvorpaa man kan føre Undervisningen. Nei, Barnet skal gaa i Skole hver Dag, om det saa kun var en eneste Time, thi den Time vilde da altid have den Betydning at holde Barnet i Vanen. Derfor kan jeg heller ikke gaa ind paa den Bestemmelse, der staar her i Lovforslaget, at Undervisningen skal kunne indskrænkes til hveranden Dag, at der skal gives Frihed i Sommerhalvaaret, og at det skal bero paa Forældrene, om de finde, at de have Gode at undvære Barnets Arbejde i den Tid. Ud den Nei naaer man aldeles ikke at fremme Undervisningen paa forsvaerlig Maade i den korte Tidsperiode fra Barnets 7de til dets 14de Aar. Vi maa vælge imellem, om vi ville have Børnene underviste, eller om vi skulle lade Børnene være blevne til for at skaffe Forældrene Arbeidsfortjeneste, og i den Henseende skal jeg være fuldstændig enig med den høitærede Minister, at jeg anser Slutningsbestemmelsen i § 4 for betænkelig; thi derefter skulde jo Lovgivningsmagten erkjende, at de Forældre, som ikke have Gode til at undvære Børnernes Arbeidskraft, kunde fordre dem fritagne for at gaa i Skole i Sommerhalvaaret. Seg kan ikke tro det rigtigt at udtale Sligt i Loven, idet jeg ikke paa nogen Maade kan anerkjende, at Forældre have Ret til at unddrage deres Børn fra at faae en saa god Undervisning, som de enten selv kunne skaffe dem, eller som Samsundet, for saa vidt de mangle Gode, tilbyder at skaffe Børnene. Det er Børnernes utvivlsomme Ret at erholde dette Gode, den kan Forældrene ikke berøve dem, og naar man vil sige: Ja, Nød bryde — det vide vi jo nok — alle Love, saa siger jeg dertil: I dette Forhold er der ingen saadan og bør der ikke være saadan Nød tilfiede; thi vi have ved Siden af Pligt til Skolegang et offentligt Fattigvæsen, og de, der ikke kunne afse deres Børns Arbeidskraft, fordi de beregne den som en Del af deres Fortjeneste, maa henvende sig til Fattigvæsenet; det er ikke Andet end, hvad jeg vil kalde en retfærdig Straffelig overfor de letsindige Egtestaber, som indgaas. Man skal ikke gjøre det altfor let, at Egtestaber saaledes indgaas uden nogensomhelst Følelse af de Pligter og de Byrder, som det medfører at opdrage og underholde Børn. Men disse Byrder og Pligter kommer man altfor let fra, naar man kan kaste dem og Børnernes Underhold over paa Børnene selv. Men vist er det, at nogen Ret til at unddrage Børnene fra Undervisningen have Forældrene ikke, det kan jeg ikke paa nogen Maade erkjende, og jeg anser det for i høj Grad betænkeligt at udtale det i en Lov. Noget Andet er det, at man af Hensyn til Børnene selv — ikke af Hensyn til Forældrene — bør indrette Undervisningen saaledes, at der kan gives Børnene den

nødvendige Tid til at udvikle deres Legemskraft og til at uddanne sig i den Bessjæftigelse, hvorfra de selv tænke en Gang at kunne hente deres Erhverv. Alt man altsaa særlig med Hensyn til de ældre Børn indretter Undervisningen saaledes, at der kan gives Børnene Leilighed til den halve Dag at være besjæftiget ved en Fabrikvirksomhed eller ved Landbrug eller være til Tjeneste i Huset, kort sagt ved hvilken som helst anden Bessjæftigelse, det finder jeg rigtig og naturligt, og det bør se af Hensyn til Børnene selv; men at tage Hensyn til, hvad Fortjeneste Forældrene muligvis kunne erholde af Børnene ved at berøve dem den Undervisningstid, som er nødvendig for dem, dersom de skulle opdrages til gode og nyttige Borgere i Landet, den Tankegang kan jeg ikke tro, er paa nogen Maade rigtig. Særligt skal jeg tillade mig med Hensyn til § 4 at bemærke, at den begynder med, at „Almue-skolen bør mindst være inddelt i tre Afdelinger“, og der nævnes da Forskolen og den egentlige Skole. Jeg mangler derimod den tredie Afdeling; jeg har vel fundet den, men jeg har ikke fundet den her. Den tredie Afdeling er egentlig Fortjættelses-skolen; men efter Lovens Afsættelse synes det at være den øverste Klasse i Skolen. De tre Afdelinger ere som sagt egentlig: Forskolen, den egentlige Skole og Fortjættelses-skolen; thi ellers kunne vi faae mange Afdelinger, eftersom naturligvis Forskolen ogsaa kan bestaa af mange Klasser. Jeg har nok set, at i den paafølgende Paragraf tænker man sig egentlig kun een Klasse i Forskolen; men det lader sig jo ikke gjøre. Der staar nemlig: „Det høieste Antal Børn, der samtidig maa undervises i Forskolen, er omtrent 30“. Meningen deraf er naturligvis kun den, at i hver enkelt Klasse i Forskolen maa der samtidig ikke være flere end 30; thi der undervises ja endelig mange flere Børn end 30 i de Forskoler, vi have i de større Kjøbstæder. Vi have 4—5, ja, jeg tror 6 Klasser i den saafaldte Boges-kole eller Forskole, som er synonym dermed. Det er nu forøvrigt ikke noget Bessentligt, hvorledes man af-fatter dette; men jeg har dog troet at burde gjøre opmærksom derpaa, ikke saa meget med Hensyn til Redaktionen af § 4, som med Hensyn til Redaktionen af § 5, hvor der vist skal staa: „Det høieste Antal Børn, der samtidig maa undervises i en enkelt Klasse i Forskolen.“ Hvad nu denne Undervisning angaar, skal jeg med Hensyn til Forskolen bemærke, at det har sin behagelige Side at give Kommunen Ret til at sende Børn fra det 7de til det 10de Aar i Forskolen. I den Betænkning, som Landssthingsudvalget afgav sidst, og hvori der indeholdtes en Angivelse af, hvorledes man mente, det skulde ordnes, var der givet Ret til at sætte Børn fra 7—9 Aar i Forskolen, og videre tror jeg heller ikke, det er gavnligt at gaa; thi det er et meget stort økonomisk Spørgsmaal for Kommunen, hvor længe man er berettiget til at lade Børn være i Forskolen, hvor Un-